C/2024/3998

17.7.2024

P9_TA(2023)0271

Ammatillisen koulutuksen edistäminen ja mukauttaminen työntekijöiden menestymisen välineenä ja EU:n talouden peruspilarina uudessa Teollisuus 4.0:ssa

Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. heinäkuuta 2023 ammatillisen koulutuksen edistämisestä ja mukauttamisesta työntekijöiden menestymisen välineenä ja EU:n talouden peruspilarina uudessa Teollisuus 4.0:ssa (2022/2207(INI))

(C/2024/3998)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 179, 180 ja 181 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 6, 9, 41, 153, 162, 165, 166 ja 174 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 14, 15, 23, 25 ja 26 artiklan,

— ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista,

— ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja kestävän kehityksen tavoitteet, erityisesti tavoitteet 4, 8 ja 9,

— ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen 28. lokakuuta 2021 antaman tuomion asiassa BX v. Unitatea Administrativ Teritorială D. (C-909/19) ([1]),

— ottaa huomioon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja erityisesti sen periaatteet 1, 3, 4 ja 5,

— ottaa huomioon 7. syyskuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY ammattipätevyyden tunnustamisesta ([2]),

— ottaa huomioon 1. heinäkuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukyvyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskyvyn tueksi” (COM(2020)0274),

— ottaa huomioon 29. huhtikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/694 Digitaalinen Eurooppa -ohjelman perustamisesta ja päätöksen (EU) 2015/2240 kumoamisesta ([3]),

— ottaa huomioon 12. helmikuuta 2019 antamansa päätöslauselman tekoälyä ja robotiikkaa koskevasta kokonaisvaltaisesta Euroopan unionin teollisuuspolitiikasta ([4]),

— ottaa huomioon 16. helmikuuta 2023 antamansa päätöslauselman EU:n strategiasta teollisuuden kilpailukyvyn, kaupankäynnin ja laadukkaiden työpaikkojen edistämiseksi ([5]);

— ottaa huomioon 9. lokakuuta 2020 annetut neuvoston päätelmät ikääntyneiden ihmisoikeuksista, osallistumisesta ja hyvinvoinnista digitalisaation aikakaudella,

— ottaa huomioon 24. marraskuuta 2020 annetun neuvoston suosituksen kestävää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta ([6]),

— ottaa huomioon 30. marraskuuta 2020 annetun Osnabrückin julistuksen ammatillisesta koulutuksesta elpymisen ja oikeudenmukaisten siirtymien mahdollistajana digitaalitalouteen ja vihreään talouteen siirryttäessä;

([1]) Unionin tuomioistuimen tuomio 28.10.2021, BX v. Unitatea Administrativ Teritorială D., C-909/19, ECLI:EU:C:2021:893.
([2]) EUVL L 255, 30.9.2005, s. 22.
([3]) EUVL L 166, 11.5.2021, s. 1.
([4]) EUVL C 449, 23.12.2020, s. 37.
([5]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0053.
([6]) EUVL C 417, 2.12.2020, s. 1.

— ottaa huomioon 19. joulukuuta 2016 annetun neuvoston suosituksen taitojen parantamisesta: uusia mahdollisuuksia aikuisille ([7]),

— ottaa huomioon 26. marraskuuta 2018 annetun neuvoston suosituksen korkea-asteen ja toisen asteen koulutuksen tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen edistämisestä ([8]),

— ottaa huomioon 22. toukokuuta 2018 annetun neuvoston suosituksen elinikäisen oppimisen avaintaidoista ([9]),

— ottaa huomioon 9. maaliskuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”2030 digitaalinen kompassi: eurooppalainen lähestymistapa digitaalista vuosikymmentä varten” (COM(2021)0118),

— ottaa huomioon 19. huhtikuuta 2016 annetun komission tiedonannon ”Euroopan teollisuuden digitalisointi – täysi hyöty digitaalisista sisämarkkinoista” (COM(2016)0180),

— ottaa huomioon 5. toukokuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2020 uuden teollisuusstrategian päivittäminen: vahvemmat sisämarkkinat Euroopan elpymistä varten” (COM(2021)0350),

— ottaa huomioon 10. maaliskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Euroopan uusi teollisuusstrategia” (COM (2020)0102),

— ottaa huomioon 10. maaliskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Pk-yritysstrategia kestävää ja digitaalista Eurooppaa varten” (COM(2020)0103),

— ottaa huomioon 1. heinäkuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Nuorisotyöllisyyden tukeminen: silta työelämään seuraavalle sukupolvelle” (COM(2020)0276),

— ottaa huomioon 17. helmikuuta 2022 antamansa päätöslauselman eurooppalaisten nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä: työllisyys ja sosiaalinen elpyminen pandemian jälkeen ([10]),

— ottaa huomioon 13. syyskuuta 2017 annetun komission tiedonannon ”Investoimme älykkääseen, innovatiiviseen ja kestävään teollisuuteen – Uudistettu EU:n teollisuuspoliittinen strategia” (COM(2017)0479),

— ottaa huomioon 26. elokuuta 2010 annetun komission tiedonannon ”Euroopan digitaalistrategia” (COM(2010)0245),

— ottaa huomioon 6. lokakuuta 2010 annetun komission tiedonannon ”Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahanke – Innovaatiounioni” (COM(2010)0546),

— ottaa huomioon 30. syyskuuta 2020 annetun komission tiedonannon eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisesta vuoteen 2025 mennessä (COM(2020)0625) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan (SWD(2020) 0212),

— ottaa huomioon 19. toukokuuta 2022 antamansa päätöslauselman eurooppalaisen koulutusalueen perustamisesta vuoteen 2025 mennessä – mikrotutkinnot, yksilölliset oppimistilit ja oppiminen kestävää ympäristöä varten ([11]),

— ottaa huomioon 30. syyskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma 2021–2027 – Koulutuksen mukauttaminen digitaaliaikaan” (COM(2020)0624) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan (SWD(2020)0209),

— ottaa huomioon komission kertomuksen digitaalitalouden ja -yhteiskunnan indeksistä (DESI) 2020 ja inhimillisestä pääomasta ”Digital Economy and Society Index Report 2020 – Human Capital”,

— ottaa huomioon 8. kesäkuuta 2020 annetut neuvoston päätelmät ”Uudelleenkoulutus ja osaamisen kehittäminen perustana kestävyyden ja työllistettävyyden lisäämiselle edistettäessä talouden elpymistä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta”,

([7]) EUVL C 484, 24.12.2016, s. 1.
([8]) EUVL C 444, 10.12.2018, s. 1.
([9]) EUVL C 189, 4.6.2018, s. 1.
([10]) EUVL C 342, 6.9.2022, s. 265.
([11]) EUVL C 479, 16.12.2022, s. 65.

— ottaa huomioon 16. kesäkuuta 2020 annetut neuvoston päätelmät covid-19-kriisin torjunnasta koulutuksessa,

— ottaa huomioon 13. heinäkuuta 2016 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ”Teollisuus 4.0 ja digitaalinen muutos: tulevat toimet”,

— ottaa huomioon 7. toukokuuta 2020 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ”Elinikäisen oppimisen ja valmiuksien kehittämisen kestäväpohjainen rahoitus ammattitaitoisen työvoiman puutteen torjumiseksi”,

— ottaa huomioon 15. maaliskuuta 2018 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ”Työn tulevaisuus – tulevaisuuden työtehtävissä tarvittavien tietojen ja taitojen hankkiminen”,

— ottaa huomioon 27. huhtikuuta 2023 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ”Osaamisen ja taitojen kehittäminen vihreän ja digitaalisen siirtymän yhteydessä”,

— ottaa huomioon 21. huhtikuuta 2021 annetun ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä (tekoälysäädös) ja tiettyjen unionin säädösten muuttamisesta (COM(2021) 0206),

— ottaa huomioon 10. toukokuuta 2023 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen (EU) 2023/936 Euroopan osaamisen teemavuodesta ([12]),

— ottaa huomioon 15. joulukuuta 2022 annetun julistuksen digitaalisen vuosikymmenen digitaalisista oikeuksista ja periaatteista,

— ottaa huomioon EU:n Global Gateway -strategian,

— ottaa huomioon helmikuussa 2020 julkaistun Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen (Cedefop) tutkimuksen aikuisten mahdollisuuksien lisäämisestä täydennys- ja uudelleenkoulutuksen avulla ”Empowering adults through upskilling and reskilling pathways”,

— ottaa huomioon 30. maaliskuuta 2023 julkaistun Cedefopin ja Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön (Eurofound) yhteisen raportin ”Osaamisen hyödyntäminen yritysten suorituskyvyn kestävyyden varmistamiseksi: näyttöä Euroopan yritystutkimuksesta” ([13]),

— ottaa huomioon 29. marraskuuta 2021 annetun neuvoston päätöslauselman uudesta eurooppalaisesta aikuiskoulutusohjelmasta 2021–2030 ([14]),

— ottaa huomioon vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan EU:n strategian 2021–2030,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,

— ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan mietinnön (A9-0232/2023),

A. ottaa huomioon, että koulutusta ja osaamista koskeva toimintapolitiikka kuuluu jäsenvaltioiden vastuulle; ottaa huomioon, että EU:lla on yhä tärkeämpi tehtävä jäsenvaltioiden toimien tukemisessa, motivoimisessa, koordinoinnissa ja täydentämisessä;

B. toteaa, että ammatillisen koulutuksen ja erityisesti työntekijöiden ja työnhakijoiden täydennys- ja uudelleenkoulutuksen merkitys kasvaa entisestään varsinkin digitaalisen ja vihreän siirtymän vuoksi; katsoo, että asianmukaiset työolot ovat olennaisen tärkeitä pyrittäessä pitämään ammattitaitoiset työntekijät palveluksessa ja houkuteltaessa heitä töihin; katsoo, että työnantajan työntekijöille tarjoama koulutus ei saa vaikuttaa kielteisesti työntekijöiden palkkaan;

C. ottaa huomioon, että työntekijöiden taitojen ja toiveiden sovittaminen yhteen EU:n työmarkkinoiden kehittyvien tarpeiden kanssa on yksi EU:n osaamisen teemavuoden päätavoitteista;

D. ottaa huomioon, että ammatillisen jatkokoulutuksen suurimpia haasteita tällä hetkellä ovat sen vähäinen houkuttelevuus verrattuna akateemiseen koulutukseen, opiskelijoiden kiinnostuksen puute ja ammattitaitoisten työntekijöiden puute;

([12]) EUVL L 125, 11.5.2023, s. 1.
([13]) https://www.eurofound.europa.eu/system/files/2023-03/ef21010en.pdf
([14]) EUVL C 504, 14.12.2021, s. 9.

E. toteaa, että digitaalisesta ja vihreästä siirtymästä voi tulla menestys vain, jos työntekijät voivat hankkia tarvittavat taidot ja pätevyydet;

F. ottaa huomioon, että korkealaatuisen ammatillisen jatkokoulutuksen toteuttaminen saattaa aiheuttaa huomattavaa taloudellista rasitetta erityisesti mikroyrityksille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yritykset);

G. pitää ratkaisevan tärkeänä, että kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet ammatilliseen koulutukseen, mukaan lukien täydennys- ja uudelleenkoulutus, sekä elinikäiseen oppimiseen;

H. ottaa huomioon, että vuonna 2021 45 prosenttia työntekijöistä ilmoitti saaneensa työnantajan kustantamaa koulutusta viimeisten 12 kuukauden aikana; ottaa huomioon, että nuorten työntekijöiden, naisten ja määräaikaisten työntekijöiden sekä vuokratyöntekijöiden osuus oli pienempi, mikä viittaa epätasa-arvoiseen koulutukseen pääsyyn ([15]),

I. ottaa huomioon, että vuonna 2021 9,7 prosenttia 18–24-vuotiaista EU:ssa oli suorittanut vain ylemmän perusasteen koulutuksen eikä osallistunut jatkokoulutukseen; ottaa huomioon, että 56 prosenttia 16–24-vuotiaista romaninuorista ei ollut työelämässä tai koulutuksessa vuonna 2021;

J. ottaa huomioon, että vuonna 2021 25–64-vuotiaiden osuus koulutuksessa olevista oli EU:ssa 10,8 prosenttia ja että 25–64-vuotiaiden osuus koulutuksessa olevista kasvoi 1,7 prosenttiyksikköä vuoteen 2020 verrattuna ja palautui siten vuoden 2019 eli covid-19-pandemiaa edeltäneelle tasolle ([16]);

K. ottaa huomioon, että Euroopan työmarkkinat ovat nyt supistumassa ja vuoteen 2030 mennessä 40 prosenttia eurooppalaisista elää alueilla, joilla työpaikkojen määrä vähenee ([17]); ottaa huomioon, että 77 prosenttia EU:n yrityksistä on ilmoittanut vaikeuksista löytää työntekijöitä, joilla on tarvittavat taidot; ottaa huomioon, että tämä osaamisen kohtaanto-ongelma työntekijöiden ja työpaikkojen välillä EU:n työmarkkinoilla aiheuttaa merkittäviä kustannuksia talouksille, yrityksille ja yksityishenkilöille; katsoo, että työolojen ja työn laatuun liittyvien tekijöiden, kuten palkan, työntekijöiden itsenäisyyden ja työ- ja yksityiselämän tasapainon, parantaminen osaamiseen ja oppimiseen yritystasolla tehtävien investointien lisäksi auttaisi vähentämään työvoimapulaa ([18]);

L. ottaa huomioon, että Euroopan osaamisohjelman yhtenä tavoitteena on, että 25–64-vuotiaiden koulutukseen osallistumisen aste on 50 prosenttia vuoteen 2025 mennessä (kun se vuonna 2016 oli 38 prosenttia); ottaa huomioon, että vähintään digitaaliset perustaidot omaavien 16–74-vuotiaiden osallistumisen tavoiteosuus on 70 prosenttia, (kun se vuonna 2019 oli 56 prosenttia); ottaa huomioon, että noin 42 prosentilla eurooppalaisista, mukaan lukien 37 prosentilla työvoimasta, ei ole digitaalisia perustaitoja; ottaa huomioon, että unioni haluaa nostaa vähintään digitaaliset perustaidot omaavan väestön osuuden 80 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä;

M. katsoo, että laadukas ammatillinen koulutus ja elinikäinen oppiminen ovat perusedellytyksiä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden toteutumiselle; ottaa huomioon, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevassa toimintasuunnitelmassa on asetettu yhdeksi tavoitteeksi, että aikuiskoulutettavien osuus on vuosittain 60 prosenttia ja työllisten osuus on vähintään 78 prosenttia vuoteen 2030 mennessä;

N. ottaa huomioon, että eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisiin puitteisiin (ET 2020) sisältyvää EU:n tavoitetta aikuiskoulutukseen osallistumisesta (15 prosenttia vuonna 2020) ei saavutettu edellisellä jaksolla etenkään sellaisten henkilöiden osalta, jotka kuuluvat haavoittuvassa asemassa oleviin ja syrjäytyneisiin ryhmiin ja/tai joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia; ottaa huomioon, että ikääntyneet ovat ikäryhmä, joka kaikkein epätodennäköisimmin osallistuu aikuiskoulutukseen; ottaa huomioon, että muut Eurostatin arvioimat syrjäytymisen ulottuvuudet liittyvät sukupuoleen, yksilölliseen koulutustasoon ja aktiiviseen työmarkkina-asemaan;

O. ottaa huomioon, että ja työntekijöiden ja työnhakijoiden aikuiskoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen pääsyssä on edelleen eriarvoisuutta; ottaa huomioon, että koulutustaso, ammattiryhmä, taloudellisen toiminnan ala ja laitoksen koko määrittävät yhdessä aikuisten osallistumisen ammatilliseen koulutukseen; ottaa huomioon, että yleisimmät esteet aikuiskoulutukseen pääsyssä ovat kustannukset, heikko saavutettavuus, hoitoinfrastruktuurin puute, alhainen lukutaito ja heikko itsetunto; ottaa huomioon, että joka kolmas yritys, joka ei tarjoa koulutusta, ilmoittaa syyksi suuren työmäärän ja ajan puutteen ja 28 prosenttia mainitsee ammatillisen jatkokoulutuksen korkeat kustannukset ([19]); ottaa huomioon, että yksilön näkökulmasta aika ja kustannukset ovat molemmat merkittäviä aikuiskoulutuksen esteitä;

([15]) ”Working conditions in the time of COVID-19: Implications for the future”, Eurofound, 29. marraskuuta 2022, saatavilla osoitteessa https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2022/working-conditions-in-the-time-of-covid-19-implications-for-the-future.

([16]) Eurostatin aikuiskoulutukseen osallistumista koskevat tilastot, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Adult_learning_statistics.

([17]) McKinsey Global Institute, ”The future of work in Europe: Automation, workforce transitions, and the shifting geography of employment”, s. iv.

([18]) https://www.eurofound.europa.eu/en/news/2023/skills-alone-will-not-solve-labour-shortages-europe

([19]) Ammatillista täydennyskoulutusta koskeva kyselytutkimus 2015.

P. ottaa huomioon, että vain 45 prosenttia unionin työntekijöistä voi käyttää päätyössään nykyisiä tietojaan ja taitojaan, kun taas muiden osalta osa heidän tiedoistaan ja taidoistaan on vajaakäytössä ([20]); ottaa huomioon, että työvoimapulan ja osaamisen kohtaanto-ongelman lisäksi ammattitaitoisten työntekijöiden rekrytointivaikeudet kuvastavat myös saatavilla olevien työpaikkojen heikkoa laatua, ihmislähtöisen henkilöstöpolitiikan puutetta ja hyödyntämättömiä työn suunnittelumahdollisuuksia ([21]);

Q. ottaa huomioon, että neljäs teollinen vallankumous, joka käsittää palvelujen tarjoamisen ja tuotantoprosessien täydellisen digitalisoinnin, muokkaa nykypäivän työ- ja koulutusmarkkinoita ja yhteiskuntia ja luo sekä haasteita että mahdollisuuksia työntekijöille ja yrityksille, kuten joidenkin tehtävien ja ammattien katoaminen ja uusien luominen, työtehtävien dynaaminen uudelleenjako ja työn sisällön uudelleensuunnittelu; katsoo, että yritysten on investoitava enemmän, jotta voidaan kehittää vahvaa ammatillista koulutusta kaikkialla unionissa ja edistää osaamista työskenneltäessä uusien teknologioiden, kuten älykkään tuotannon ja älykkäiden koneiden, kehittyneen robotiikan, pilvipalvelujen, tekoälyn, tietojenkäsittelyn ja esineiden internetin, kanssa; korostaa, että on tärkeää yhtäältä mukauttaa täydennys- ja uudelleenkoulutustarpeita ja toisaalta puuttua digitaaliseen kuiluun;

R. ottaa huomioon, että toimihenkilöiden (11,8 prosenttia) ja työntekijöiden (11,5 prosenttia) osuus aikuiskoulutuksessa on korkeampi verrattuna koko aikuisväestöön mutta se on kehittynyt samansuuntaisesti viime vuosina; ottaa huomioon, että jäsenvaltioiden välillä on tässä suhteessa merkittäviä eroja ([22]);

S. ottaa huomioon, että Eurostatin luvut EU:ssa toimivista vähintään kymmenen työntekijän yrityksistä (lukuun ottamatta rahoitusalan yrityksiä) osoittavat, että 98 prosenttia työntekijöistä käyttää tietokonetta ja 97 prosentilla on internetyhteys; ottaa huomioon, että noin 60 prosenttia kaikista työmarkkinoilla toimivista ihmisistä käyttää työssään tietokonetta, kannettavaa tietokonetta, älypuhelinta, tablettia tai muuta kannettavaa laitetta ([23]);

T. ottaa huomioon, että keskitason osaamistason keskipalkkaisten työpaikkojen määrän vähenemisen voidaan havaita edistävän matalapalkkaisten ja matalan osaamistason työpaikkojen lisääntymistä työpaikkojen automatisoinnin vuoksi;

U. ottaa huomioon, että 21 prosenttia työntekijöistä Euroopassa ilmoittaa, että heidän ensisijaiset työtehtävänsä ovat muuttuneet uusien ohjelmistojen tai laitteiden käyttöönoton vuoksi ([24]);

V. ottaa huomioon, että Euroopan innovaatioiden tulostaulun vuoden 2022 painos osoittaa, että innovoinnin tulokset ovat parantuneet vuosina 2015–2022; ottaa huomioon, että jäsenvaltioiden välillä on edelleen huomattavia eroja ([25]);

W. ottaa huomioon, että kolmella neljästä EU:n yrityksestä on vaikeuksia löytää tarvittavat taidot omaavaa työvoimaa ([26]); toteaa, että kehittymässä on osaamisvaje;

X. ottaa huomioon, että työnantajat pitävät työllistämisessä yhä useammin ratkaisevan tärkeinä monialaisia taitoja, kuten ihmissuhdetaitoja, monikielisyyttä, oppimistaitoja, viestintätaitoja, asiakaspalvelutaitoja, ongelmanratkaisukykyä, kriittistä ajattelua, yrittäjyystaitoja, luovuutta, kulttuurienvälisiä taitoja, ryhmätyötaitoja sekä digitaalista ja medialukutaitoa; ottaa huomioon, että monialaiset taidot vaikuttavat työllistämistä laajemmin ja edellyttävät kaikkien ammatillisen koulutuksen sidosryhmien ajattelutavan muutosta;

Y. ottaa huomioon, että kaikki jäsenvaltiot ovat määritelleet ja hyväksyneet seuraavat taidot avaintaidoiksi, joilla varmistetaan elinikäinen oppiminen: lukutaito, monikielisyys, luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan taidot (STEM), digitaaliset taidot, henkilökohtaiset, sosiaaliset ja oppimistaidot, kansalaistaidot, kulttuurienväliset taidot ja yrittäjyystaidot; toteaa, että naisten osallistuminen STEM-alalla on suhteettoman vähäistä;

Z. ottaa huomioon, että vuosina 2020–2021 kuusi kymmenestä EU+:n työntekijästä osallistui vähintään yhteen viralliseen tai epäviralliseen koulutustapahtumaan työhön liittyvien taitojen oppimiseksi ([27]);

([20]) Cedefop, toinen eurooppalainen osaamista ja työpaikkoja koskeva kyselytutkimus.
([21]) https://www.cedefop.europa.eu/files/3092_en.pdf.
([22]) Liitteet 17. joulukuuta 2019 annettuun asiakirjaan "Ehdotus komission ja neuvoston yhteinen työllisyysraportti – oheisasiakirja komission tiedonantoon vuotuisesta kestävän kasvun strategiasta 2020" (COM(2019)0653), saatavilla osoitteessa https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0653&rid=5.
([23]) Eurostat, Digital Economy and Society Database, 2018.
([24]) Eurostat, Digital Economy and Society Database, 2018.
([25]) Euroopan innovaatioiden tulostaulu, https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en .
([26]) Cedefop Policy brief, "Challenging digital myths – First findings from Cedefop's second European skills and jobs survey", https://www.cedefop.europa.eu/files/9173_en.pdf
([27]) Cedefop, toinen eurooppalainen osaamista ja työpaikkoja koskeva kyselytutkimus.

AA. ottaa huomioon, että covid-19-pandemialla oli merkittävä kielteinen vaikutus koulutuspolitiikan järjestelmälliseen täytäntöönpanoon; ottaa huomioon, että covid-19-pandemiaan liittyvä kriisi muutti työskentelytapaa ja lisäsi tarvetta päivittää Euroopan työvoiman osaamista, erityisesti digitaalisia taitoja;

AB. ottaa huomioon, että digitaalisten taitojen kysyntä kasvaa; ottaa huomioon, että uusia digitaaliteknologioita otettiin käyttöön 44 prosentissa työpaikoista vuosina 2020–2021; ottaa huomioon, että neljä kymmenestä aikuisesta käytti useammin digitaaliteknologiaa joidenkin työtehtäviensä suorittamiseen ja noin kolmannes (36 prosenttia) osallistui enemmän verkossa kuin verkon ulkopuolella tapahtuvaan työhön liittyvään oppimiseen ([28]); ottaa huomioon, että digitaalinen siirtyminen kohti Teollisuus 4.0:aa edellyttää kaikkien työntekijöiden digitaalisten perustaitojen parantamista ja edistyneempien digitaalisten taitojen hankkimisen helpottamista samalla kun varmistetaan taitojen asianmukainen tunnustaminen kaikissa jäsenvaltioissa; katsoo, että erityistä huomiota on kiinnitettävä riskeihin ja siten kyberturvallisuuteen ja digitaaliseen turvallisuuteen liittyvien taitojen tarjoamiseen;

AC. ottaa huomioon, että työtehtäviä voidaan automatisoida monilla aloilla ja eri laajuudessa, mikä johtaa merkittäviin muutoksiin työllisyydessä, työn tuottavuudessa, ammattitaitovaatimuksissa ja työvoiman määrässä unionissa ja aiheuttaa selviä alueellisia eroja; ottaa huomioon, että 35 prosenttia työntekijöistä pelkää, että uudet digitaaliteknologiat voivat tehdä tai tekevät tulevaisuudessa heidän työnsä kokonaan tai osittain ([29]); ottaa huomioon, että 45 prosenttia on huolissaan myös teknisten taitojen vanhentumisesta ja tarpeesta hankkia uusia tietoja ja taitoja; ottaa huomioon, että 49 prosenttia tehtävistä, joiden suorittamisesta ihmisille maksetaan maailmantaloudessa, voidaan automatisoida mukauttamalla tällä hetkellä demonstroitua teknologiaa ([30]);

AD. ottaa huomioon, että joka viides täysi-ikäinen EU+:n työntekijä (ja 31 prosenttia niistä, jotka eivät käytä digitaaliteknologiaa) hyötyisi perustason digitaalisia taitoja eli verkossa liikkumista koskevasta koulutuksesta; ottaa huomioon, että 70–90 prosenttia voitaisiin kouluttaa uudelleen käyttämään kehittyneempiä tietokantoja ja ohjelmointitaitoja ([31]);

AE. ottaa huomioon, että EU:n tavoitteiden mukaan 75 prosentissa EU:n yrityksistä olisi käytettävä pilvipalveluja, tekoälyä ja massadatateknologiaa ja yli 90 prosentissa pk-yrityksistä olisi saavutettava vähintään digitaalisen intensiteetin perustaso ([32]);

AF. katsoo, että opetussuunnitelmien ja ihmisten toiveiden mukauttaminen pätevyyksiin ja taitoihin, joita tarvitaan sekä henkilökohtaisen että ammatillisen voimaantumisen saavuttamiseksi ja työmarkkinoiden ja yhteiskunnallisten tarpeiden huomioon ottamiseksi, on yksi jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmien suurimmista haasteista; katsoo, että yli puolet peruskoulun aloittavista lapsista työskentelee aikanaan työtehtävissä, joita ei tällä hetkellä ole olemassa;

AG. katsoo, että on ratkaisevan tärkeää luoda optimaaliset olosuhteet ja kannustimia, jotta työnantajat voivat saada käyttöönsä korkealaatuisen ammatillisen koulutuksen järjestelmän, jolla varmistetaan hyödyllinen oppimiskokemus ja työntekijöiden asiaankuuluvien taitojen kehittäminen;

AH. katsoo, että osaamisperusteisen oppimisprosessin edistämisellä voitaisiin varmistaa oppimisprosessin sujuva mukauttaminen oppijoiden tarpeisiin ja nopeisiin yhteiskunnallisiin muutoksiin;

AI. ottaa huomioon, että ammatillisen koulutuksen luonne, laatu, siihen suhtautuminen ja sen yhteiskunnallinen arvostus ovat vuosien mittaan muuttuneet muun muassa ammatillista koulutusta koskevien kampanjoiden ja politiikkatoimien, parempien uranäkymien, liikkuvuusmahdollisuuksien ja digitaalisten koulutusratkaisujen ansiosta; ottaa huomioon, että ammatillisen koulutuksen statuksen ja imagon parantumisesta huolimatta se ei useinkaan ole nuorille ensimmäinen vaan vasta toissijainen, vähemmän houkutteleva vaihtoehto yleissivistävän koulutuksen jälkeen;

AJ. ottaa huomioon, että väestörakenteen muutokset jäsenvaltioissa ovat kiihtyneet ja niiden odotetaan jatkuvan seuraavina vuosikymmeninä, mikä vahvistaa tarvetta hyödyntää kaikkien työikäisten aikuisten koko potentiaali investoimalla jatkuvasti heidän taitoihinsa, tietoihinsa ja pätevyyksiinsä sekä lisäämällä työllisten määrää; ottaa huomioon, että yrityksille voi aiheutua ongelmia, jotka liittyvät kokeneiden työntekijöiden tietämyksen menettämiseen heidän siirtyessään eläkkeelle; katsoo, että työpaikkoja ja työoloja on mukautettava ikääntyvän työvoiman tarpeisiin; katsoo, että on ratkaisevan tärkeää edistää yrityksissä kokeneempien ja vähemmän kokeneiden työntekijöiden välistä oppimista ja varmistaa tietämyksen siirto, myös sukupolvien välillä, tutorointi-, valmennus- ja mentorointiohjelmien avulla;

([28]) https://www.cedefop.europa.eu/files/9173_en.pdf, s. 9.
([29]) https://www.cedefop.europa.eu/files/9173_en.pdf, s. 16.
([30]) https://www.cedefop.europa.eu/files/9173_en.pdf , s. 16.
([31]) https://www.cedefop.europa.eu/files/9173_en.pdf , s. 14.
([32]) Euroopan komissio, Euroopan digitaalinen vuosikymmen: digitavoitteet vuodelle 2030, saatavilla osoitteessa https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_fi

AK. ottaa huomioon, että asianmukaiset työolot ja sosiaaliturvajärjestelmien saatavuus, laadukkaat sosiaalipalvelut ja houkutteleva elinympäristö ovat keskeisessä asemassa pyrittäessä pitämään ammattitaitoiset työntekijät palveluksessa ja houkuteltaessa heitä töihin; ottaa huomioon, että henkilökohtaisen kehityksen ja oppimisen ohjauksen vahvistaminen varhaisesta iästä alkaen ja tiedon yhdenvertaisen saatavuuden tukeminen voivat auttaa ihmisiä valitsemaan sopivia laadukkaisiin työllistymismahdollisuuksiin johtavia oppimisväyliä;

AL. ottaa huomioon meneillään olevan väestörakenteen muutoksen; ottaa huomioon, että Euroopan työikäisen väestön (20–64-vuotiaat) arvioidaan vähenevän vuosittain 0,4 prosenttia vuoteen 2040 mennessä; toteaa, että väestön väheneminen aiheuttaa myös muutoksia työmarkkinoiden rakenteeseen ja työvoiman kysynnän kasvuun joillakin aloilla, kuten terveydenhoito- ja hoiva-alalla;

AM. ottaa huomioon, että 28 alaa, muun muassa terveydenhoito-, majoitus- ja ravitsemis-, rakennus-, tietotekniikka- ja turvallisuusalat, on luokiteltu aloiksi, joilla on pulaa ammattitaitoisesta työvoimasta; ottaa huomioon, että yleisesti on pulaa työntekijöistä, erityisesti naisista, jotka ovat opiskelleet STEM-aloja; ottaa huomioon, että opettajat lukeutuvat niiden viiden tärkeimmän ammattialan joukkoon, joilla on Euroopassa maantieteellisesti ja oppiaineittain vaihtelevaa pulaa työntekijöistä, mikä vaikuttaa valmiuksiin tarjota koulutusta, jota kaikki oppijat tarvitsevat vihreään ja digitaaliseen siirtymään ja neljänteen teolliseen vallankumoukseen sopeutumiseksi;

AN. ottaa huomioon, että kasvava erityistaitojen kysyntä työnantajien taholta puoltaa yritysten vahvempaa sitoutumista ammatilliseen koulutukseen;

AO. toteaa tuominneensa toistuvasti palkattoman harjoittelun nuorten tekemän työn hyväksikäytön muotona ja katsoo sen loukkaavan heidän oikeuksiaan;

AP. ottaa huomioon, että komissio on vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevassa EU:n strategiassa 2021–2030 sitoutunut antamaan vammaisille henkilöille mahdollisuuden elää itsenäisesti ja osallistua täysimääräisesti kaikkiin elämän osa-alueisiin; ottaa huomioon, että on ratkaisevan tärkeää tarjota vammaisille henkilöille parempia mahdollisuuksia osallistua ammatilliseen koulutukseen ja hankkia uusia taitoja, mikä on työllistymisen ja itsenäisen elämän edellytys;

1. korostaa elinikäisen oppimisen ja ammatillisen koulutuksen, mukaan lukien täydennys- ja uudelleenkoulutus, merkitystä yksilöiden koko potentiaalin hyödyntämisessä sekä unionin kestävässä kehityksessä kiinnittäen samalla huomiota haavoittuvimpien tai muita heikommassa asemassa olevien ryhmien erityistarpeisiin; kehottaa jälleen komissiota ja jäsenvaltioita perustamaan eurooppalaisen ammatillisen koulutuksen alueen ([33]);

2. painottaa, että työntekijöillä olisi oltava mahdollisuus osallistua ammatilliseen koulutukseen työajalla;

3. korostaa tarvetta varmistaa työpaikkojen kestävä ja oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä samalla kun säilytetään nykyinen työvoima; korostaa, että työnantajien olisi tarjottava työntekijöille sisäistä koulutusta varmistaen tukitoimenpiteet henkilöille, joille koulutus tuottaa vaikeuksia;

4. korostaa, että jokainen tarvitsee mahdollisuuden kehittää, päivittää ja parantaa taitojaan pysyäkseen työelämän nopeasti muuttuvien realiteettien tasalla ja menestyäkseen henkilökohtaisessa elämässään ja urallaan; korostaa, että tämä edellyttää järjestelmällistä lähestymistapaa elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen, joita tuetaan helposti saatavilla olevalla, laadukkaalla ja osallistavalla ammatillisella peruskoulutuksella sekä hyvin toimivilla ja nykyaikaisilla ammatillisen jatkokoulutuksen järjestelmillä, jotta kaikki aikuiset voivat hyötyä oppimis- ja koulutusmahdollisuuksista ja jotta työnantajille voidaan tarjota tukea tällaisen koulutuksen tarjoamiseen; pitää valitettavana, että naiset ovat aliedustettuina STEM-aloilla ja ammatillisessa koulutuksessa; korostaa, että on tärkeää lisätä tukea naisten osallistumiselle tältä osin ja torjua asiaan liittyviä stereotypioita;

5. korostaa tarvetta ottaa nuoret ja ikääntyneet aktiivisesti mukaan ammatilliseen oppimisprosessiin, jotta voidaan välttää osaamiseen ja ammatilliseen koulutukseen liittyvä ikäsyrjintä;

([33]) Kehotus esitettiin parlamentin 11. marraskuuta 2021 antaman päätöslauselman eurooppalaisesta koulutusalueesta: yhteinen kokonaisvaltainen lähestymistapa 32 kohdassa, EUVL C 205, 20.5.2022, s. 17.

6. tuo esiin, että joitakin ammatillista koulutusta yritystasolla haittaavia tekijöitä ovat

— ammatillisen koulutuksen tunnustamatta jättäminen uramahdollisuutena ja keinona parantaa selviytymiskykyä ja huippuosaamista;

— työnantajien vakuuttuneisuus siitä, että niiden henkilöstön käytettävissä olevat taidot ja pätevyydet ovat riittäviä ja asianmukaisia;

— se, että yritykset palkkaavat mieluummin uutta henkilöstöä kuin turvautuvat nykyisten työntekijöiden uudelleen- ja täydennyskoulutukseen;

— koulutuksen tarjoamisen esteet, mukaan lukien koulutuksen kohtuuhintaisuus ja työnantajan tarjoaman koulutuksen saatavuus (sekä sijainnin että ajoituksen osalta) ja yritysten suuri työmäärä;

— pyrkimykset siirtää koulutusvastuu työnantajilta työntekijöille;

— ikäsyrjintä, kuten ikääntyvien työntekijöiden koulutukseen osallistumisen estäminen;

— se, ettei tunnusteta hankittuja taitoja, jotka ylittävät työmarkkinoiden tarpeet ja joiden tarkoituksena on yksittäisen työntekijän kehittyminen;

7. korostaa työmarkkinaosapuolten keskeistä roolia ammatillisessa koulutuksessa; korostaa hyvin toimivan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun ja työehtosopimusten merkitystä varmistettaessa, että ammatillista koulutusta tarjotaan kaikille työntekijöille;

8. muistuttaa, että osaamis- ja työvoimapula ovat joissakin tapauksissa seurausta vähemmän houkuttelevista työpaikoista ja huonoista työoloista; korostaa siksi, että näiden kysymysten ratkaiseminen asianmukaisten työolojen ja työntekijöiden pysyvyyttä edistävien toimien avulla on tärkeää asianmukaisesti toimivien tulevaisuuden työmarkkinoiden kannalta; korostaa, että työpaikkojen laadun parantaminen aloilla ja yrityksissä, joiden työolot ovat huonot, on tärkeä tekijä käsiteltäessä aivovuotoa, joka johtaa alueiden välisen eriarvoisuuden lisääntymiseen, epätasa-arvoiseen kehitykseen ja vaihtelevaan kykyyn edistää innovointia ja luoda työpaikkoja;

9. toteaa, että kaikkien työnantajien olisi tarjottava ja kustannettava perusohjelmistojen tai yksinkertaisten tietoteknisten laitteiden käyttöön liittyvien lukuisten taitojen hankkiminen, koska tämä on keskeistä vihreän ja digitaalisen siirtymän kannalta;

10. korostaa, että ammatillista koulutusta koskevat politiikkatoimet ovat edelleen hajanaisia kansallisella ja unionin tasolla; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita pyrkimään kansallisten järjestelmien lähentämiseen parhaiden toimintatapojen pohjalta; huomauttaa, että tehokkaat ammatillisen koulutuksen järjestelmät edellyttävät sellaisten järjestelmällisten strategioiden ja riittävien resurssien kehittämistä, jotka on sovitettu yhteen osaamisstrategioiden kanssa ja jotka on kehitetty työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun avulla, jotta voidaan voimaannuttaa ihmisiä, auttaa heitä hyödyntämään potentiaaliaan parhaalla mahdollisella tavalla ja varmistaa kestävä taloudellinen kilpailukyky;

11. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kieltämään palkattoman harjoittelun ja ehdottamaan yhteistä oikeudellista kehystä, jolla varmistetaan oikeudenmukainen korvaus harjoittelusta ja oppisopimuskoulutuksesta, jotta vältetään hyväksikäyttöön perustuvat käytännöt;

12. korostaa ammatillisen koulutuksen merkitystä vammaisille henkilöille ja henkilöille, joilla on oppimisvaikeuksia; painottaa tarvetta kehittää strategioita ja tarjota mahdollisuuksia ammatilliseen koulutukseen kaikille, erityisesti työelämän ja koulutuksen ulkopuolella oleville ja koulupudokkaille, ikääntyneille työntekijöille, aikuisille, joiden osaamistaso on matala, ja työnhakijoille sekä syrjäisiltä alueilta ja maaseudulta tuleville ihmisille ja syrjäytyneisiin ryhmiin kuuluville henkilöille, joilla on institutionaalisia, ympäristöön liittyviä ja asenteisiin liittyviä esteitä, jotta voidaan puuttua osaamisen kohtaanto-ongelmaan ja työvoimapulaan; korostaa, että tällaisten koulutusmahdollisuuksien olisi tarjottava tulevaisuuteen suuntautuviin työpaikkoihin soveltuvia taitoja, myös vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä; kehottaa jäsenvaltioita asettamaan etusijalle haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden uudelleen- ja täydennyskoulutuksen, jotta helpotetaan heidän aktiivista osallistumistaan ja integroitumistaan työmarkkinoille esimerkiksi mukauttamalla täydennys- ja uudelleenkoulutusta heidän kykyjensä ja toiveidensa mukaisesti ja varmistamalla räätälöity tuki; korostaa, että kansalaisyhteiskunnan järjestöille on taattava tuki, koska niillä on keskeinen rooli erilaisista taustoista tulevien ihmisten tavoittamisessa;

13. kehottaa kiinnittämään huomiota tarpeeseen tarjota ammatillista koulutusta aikuisille yksilötasolla, myös vähän koulutetuille henkilöille, joiden osaamistaso on matala, ja niille, joilla on vähiten mahdollisuuksia perustaitoja ja -osaamista koskevaan koulutukseen, sekä ikääntyneille, naisille, vammaisille henkilöille ja niille, jotka yrittävät palata työmarkkinoille muun muassa kroonisista tai vakavista terveysongelmista tai tarpeesta tarjota epävirallista hoitoa johtuvien pitkien poissaolojen jälkeen; korostaa, että olisi tarjottava asianmukaista tukea ja kannustimia ja että ammatillisen koulutuksen oppimispolkujen olisi oltava joustavia, oppijakeskeisiä ja tulossuuntautuneita; korostaa taloudellisen ja muun kuin taloudellisen tuen sekä uraohjauksen ja ammatillisen koulutuksen tiedotuskampanjoiden kehittämisen merkitystä, jotta voidaan lisätä osallistumista oppimis- ja koulutusmahdollisuuksiin; korostaa tässä yhteydessä palkallisen opintovapaan merkitystä;

14. kehottaa jälleen työnantajia investoimaan työntekijöidensä taitojen ja pätevyyksien kehittämiseen erityisesti digitaalisessa ja vihreässä siirtymässä tarvittavien taitojen ja pätevyyksien sekä monialaisten pehmeiden taitojen osalta;

15. huomauttaa, että Euroopan unionin on otettava laajasti mukaan yritykset, erityisesti pk-yritykset, yhteisötalous ja voittoa tavoittelemattomat järjestöt, ja kannustettava ja tuettava niitä, jotta voidaan tarjota oppimis- ja koulutusmahdollisuuksia; kehottaa jäsenvaltioita takaamaan kaikkien saatavilla olevaa ja osallistavaa uudelleen- ja täydennyskoulutusta jättämättä ketään jälkeen;

16. toteaa, että työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien työmarkkinoille osallistumisesta pitäisi tulla korkealaatuisen ammatillisen koulutuksen keskeinen painopiste ja kulmakivi, joka edellyttää opettajilta ja kouluttajilta erityisiä monialaisia taitoja; muistuttaa, että monialaisia taitoja ja pätevyyksiä sisällytetään yhä enemmän jäsenvaltioiden ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmiin; korostaa, että taitojen ja pätevyyksien, erityisesti epävirallisen ja arkioppimisen ja kokemuksen, kuten perheenjäsenen pitkäaikaishoidon, tai vapaaehtoistyön kautta hankittujen taitojen ja pätevyyksien sekä kolmansissa maissa hankittujen taitojen ja pätevyyksien, virallista tunnustamista on parannettava yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa; korostaa, että nykyisiä välineitä on parannettava ja on tutkittava muita välineitä, joilla helpotetaan kaikkien kolmansien maiden kansalaisten taitojen ja pätevyyksien tunnustamista; kehottaa luomaan yhteiset puitteet monialaisten taitojen tunnustamiselle;

17. korostaa, että tarvitaan uusi oppimiskulttuuri, jossa keskitytään monialaisten taitojen kehittämiseen virallisissa, epävirallisissa ja arkioppimisen oppimisympäristöissä ja jolla varmistetaan, että kaikilla aikuisilla, nuorilla aikuisilla ja nuorilla on mahdollisuus työllistyä sekä osallistua täysipainoisesti yhteiskunnan toimintaan ja kehittää itseään, erityisesti hankkimalla esimerkiksi asiakaspalvelutaitoja, ihmissuhdetaitoja, myös ryhmätyö- ja viestintätaitoja sekä ongelmanratkaisu- ja johtamistaitoja, mukaan lukien ajanhallinta, kriittinen ajattelu, oppimaan oppiminen, kestävyystaidot ja digitaaliset taidot, mukaan lukien kyberturvallisuustaidot;

18. korostaa työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja käytännön kokemuksen hankkimisen merkitystä; tuo tässä yhteydessä esiin esimerkkejä parhaista käytännöistä, jotka liittyvät harjoittelu- ja opiskelujaksoja yhdisteleviin koulutusmalleihin, joissa laadukkaat oppisopimuskoulutukset yrityksissä yhdistyvät ammatilliseen koulutukseen ja jotka tuovat siten yhteen työ- ja koulutusmaailman ja mahdollistavat nuorten pääsyn työmarkkinoille; kannustaa jäsenvaltioita kehittämään edelleen harjoittelu- ja opiskelujaksoja yhdisteleviä koulutusmalleja; kehottaa siksi yrityksiä kiinnittämään enemmän huomiota ammatilliseen koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen; korostaa, että työnantajien on omistettava huomattava osa resursseistaan sen varmistamiseen, että niiden työntekijöillä on tarvittavat taidot ja pätevyydet, jotta he kykenevät työskentelemään uusimman teknologian parissa ja uusissa organisaatioympäristöissä, ja ehkäistävä digitaalista syrjäytymistä; kehottaa lisäksi yrityksiä sallimaan työntekijöille laajan työtehtäviin liittyvän harkintavallan ja laajan osallistumisen niiden organisointiin, koska nämä työn organisoinnin muodot ovat yhteydessä parempiin koulutusmahdollisuuksiin ja osaamisen kehittämiseen; korostaa, että työnantajien olisi pyrittävä tarjoamaan asianmukaiset olosuhteet ja turvalliset tilat työntekijöille, jotka osallistuvat tai haluavat osallistua viralliseen tai epäviralliseen koulutukseen ja kehittää pätevyyksiään; kehottaa jäsenvaltioita kiinnittämään erityistä huomiota pk-yrityksiin, joille näihin tarpeisiin vastaaminen on erityisen haastavaa; korostaa, että yritykset, myös pk-yritykset, hyötyisivät jäsennellystä yhteistyöstä ammatillisen koulutuksen asiantuntijoiden kanssa;

19. muistuttaa ammatillisissa oppilaitoksissa ja yrityksissä yhtä aikaa työskentelevien opettajien ja kouluttajien keskeisestä roolista, sillä he voivat auttaa sitomaan ammatillisen koulutuksen tarjontaa tiiviimmin työnantajien tarpeisiin tuomalla kouluihin innovointia ja puuttumalla ammatillisen koulutuksen opettajapulaan; muistuttaa, että ammatillisten oppilaitosten ja yritysten välisen yhteistyön parantamisella voitaisiin puuttua tehokkaasti ammatillisen koulutuksen opettajapulaan ja saattaa ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmat vastaamaan paremmin työnantajien tarpeita; korostaa, että opettajien ja kouluttajien on hankittava uusia pätevyyksiä hyödyntämällä täydennys- ja uudelleenkoulutusmahdollisuuksia; korostaa, että ammatillisissa oppilaitoksissa järjestettävien jatkuvan ammatillisen kehittymisen kurssien avaaminen kouluttajille ja toisaalta työpaikkakoulutusten tarjoaminen ammatillisten oppilaitosten opettajille voisi olla molemminpuolisesti hyödyttävää, sillä näin voitaisiin vastata heidän tarpeisiinsa ja ottaa heidät mukaan opetussuunnitelmien laatimiseen; kehottaa jäsenvaltioita ja koulutuslaitoksia investoimaan kiireellisesti ammatillisen koulutuksen opettajien ja kouluttajien jatkuvan ammatillisen kehittymisen strategioihinsa ja kehittämään niitä edelleen sekä parantamaan niiden tunnustamista;

20. korostaa, että tarvitaan jatkuvia investointeja ammatillisen jatkokoulutuksen infrastruktuuriin, opettajankoulutukseen ja laadunvarmistusjärjestelmiin, jotta voidaan asianmukaisesti vastata muuttuvien teollisuudenalojen tarpeisiin sekä digitaalisen ja vihreän siirtymän asettamiin haasteisiin ja säilyttää Euroopan teollisuuden kilpailukyky maailmanmarkkinoilla;

21. kehottaa jäsenvaltioita sekä asiaankuuluvia alue- ja paikallisviranomaisia vahvistamaan toimenpiteitä työttömyyden, köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi muun muassa vahvistamalla julkisia työvoimapalveluja, edistämällä elinikäistä oppimista ja toteuttamalla ammatilliseen kehitykseen keskittyviä erityistoimia;

22. korostaa, että koulutus ja työmarkkinoille integroituminen ovat tärkeitä välineitä köyhyyden ja eriarvoisuuden torjunnassa; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan muita heikommassa asemassa oleville ja matalan osaamistason ryhmille suunnattuja toimenpiteitä painottaen koulutusta, joka mahdollistaa sosiaalisten, tieteellisten ja ammatillisten taitojen, erityisesti digitaalisten perustaitojen, kehittämisen; kehottaa jäsenvaltioita ja asiaankuuluvia alue- ja paikallisviranomaisia varmistamaan koulutustarjonnan monipuolistamisen;

23. korostaa, että työnantajien on edistettävä oppimista kokeneempien ja vähemmän kokeneiden työntekijöiden välillä, jotta voidaan vähentää osaamiseroja; suosittelee siksi myös väestörakenteen muutoksen valossa, että luodaan kannustimia mentorointiin, jotta mahdollistetaan taitojen ja kokemuksen jakaminen myös sukupolvien välillä, edistetään kaikkien työntekijöiden taitojen parantamista ja puututaan työvoimapulaan ja kohtaanto-ongelmiin; korostaa vapaaehtoistyön merkitystä, sillä se voi osaltaan torjua sosiaalista syrjäytymistä;

24. kehottaa yrityksiä käyttämään valvotun koneoppimisen kaltaisia menetelmiä, joilla ennustetaan tekoälyn vaikutuksia työpaikkoihin, muun muassa sellaisten ammattien määrittämiseksi, joissa muutokset ovat todennäköisimpiä, ja niihin sopeutumiseksi optimaalisessa ajassa;

25. kannustaa yrityksiä auttamaan työntekijöitä ottamaan enemmän vastuuta urastaan osoittamalla vaihtoehtoisia urapolkuja ja auttamalla heitä määrittämään, mihin heidän kannattaisi pyrkiä, ehdottamaan tähän tarvittavia taitoja ja järjestämään tähän liittyvää asianmukaista koulutusta; suosittelee, että tämä mahdollisuus tarjotaan myös teollisuus- ja/tai muiden alojen yrityksissä ammattiin opiskeleville henkilöille (opiskelijoille ja harjoittelijoille) yritysten ja oppilaitosten yhteistyönä;

26. kehottaa kiinnittämään huomiota mahdollisuuksiin ja haasteisiin, joita kolmansien maiden kansalaisten kasvava määrä EU:ssa aiheuttaa muun muassa Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan seurauksena; korostaa, että on tärkeää tukea maahanmuuttajia, turvapaikanhakijoita ja pakolaisia täydennys- ja uudelleenkouluttautumisessa sekä laadukkaiden työpaikkojen ja työoloja ja sosiaalista suojelua koskevien tietojen saamisessa; korostaa, että keskeisiin toimenpiteisiin heidän potentiaalinsa hyödyntämiseksi paremmin kuuluvat kieltenoppimisen rahoittaminen viestinnän ja työn perustana sekä heidän taitojensa ja pätevyyksiensä tunnustamisen ja validoinnin helpottaminen; korostaa ammatillisen koulutuksen järjestelmien ja väylien, täydennys- ja uudelleenkoulutus mukaan lukien, ratkaisevaa merkitystä kolmansien maiden kansalaisten, turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten sosiaalisen ja taloudellisen integroitumisen keskeisinä välineinä;

27. korostaa, että kaikki yhteiskunnan jäsenet, erityisesti ikääntyneet, tarvitsevat elinikäistä oppimista voidakseen oppia ja hankkia uusia taitoja ja pysyäkseen fyysisesti ja henkisesti aktiivisina;

28. korostaa ammatillisen koulutuksen sekä erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edellyttämien uusien taitojen ja pätevyyksien hankkimisen merkitystä; kehottaa jäsenvaltioita laatimaan yhdessä ammatillisten koulutuksen sidosryhmien, myös työmarkkinaosapuolten ja asiaankuuluvien alue- ja paikallisviranomaisten, kanssa opetussuunnitelmia, joissa keskitytään ammatteihin, joita tarvitaan vihreän ja digitaalisen siirtymän haasteisiin sopeutumiseen;

29. ottaa huomioon, että osaamissopimuksen edistäminen on yksi keino tämän tavoitteen saavuttamiseksi, ja kehottaa komissiota toteuttamaan Euroopan osaamisen teemavuoden 2023 kokonaisvaltaisesti ja laajasti ja välttämään koulutuksen ja uudelleen- tai täydennyskoulutuksen esittämistä pelkästään kilpailukyvyn ja työllistettävyyden parantamisen välineenä;

30. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita yhteistyössä kolmikantaisten neuvoa-antavien elinten ja eurooppalaisen oppisopimusyhteenliittymän kanssa toteuttamaan koulutuskampanjoita ja -toimia, muun muassa Euroopan osaamisen teemavuoden aikana ja Euroskillsin kaltaisten tapahtumien avulla, jotta edistetään laadukkaan ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen houkuttelevuutta ja mahdollisuuksia, sekä vaihtamaan parhaita käytäntöjä tällä alalla;

31. kehottaa jäsenvaltioita yksinkertaistamaan ammatilliseen koulutukseen liittyviä hallinnollisia menettelyjä ja tarjoamaan tietyille yrityksille, kuten pk-yrityksille ja yhteisötalouden organisaatioille, tukea, esimerkiksi neuvontapalveluja, jotta ne voivat kartoittaa koulutustarpeita ja hakea taloudellista tukea; huomauttaa, että jos pk-yritykset eivät pysty tarjoamaan koulutusta, tällaista koulutusta voisivat tarjota esimerkiksi käsityöläisten yhdistykset tai kauppakamarit; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään investointeja toimenpiteisiin, joilla pyritään integroimaan muita heikommassa asemassa olevat nuoret ja työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevat työmarkkinoille sekä vähentämään koulunkäynnin keskeyttämistä, joka on erityisen yleistä romaniväestön keskuudessa; kehottaa jäsenvaltioita investoimaan oppilaiden ja opiskelijoiden terveyteen, ehkäisemään koulunkäynnin keskeyttämistä ja tukemaan opinto- ja uraohjausta; kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään tässä yhteydessä paremmin Euroopan sosiaalirahasto plussaa (ESR+), elpymis- ja palautumistukivälinettä ja oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa;

32. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään investointeja ESR+:n kautta, jotta voidaan tukea toimenpiteitä, joilla pyritään integroimaan muita heikommassa asemassa olevat nuoret ja työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevat työmarkkinoille ja vähentämään koulunkäynnin keskeyttämistä;

33. kannustaa jäsenvaltioita perustamaan yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa sertifiointimekanismin yrityksille, jotka tarjoavat laadukkaita oppisopimus- ja harjoittelupaikkoja laadukkaan ja tehokkaan oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisten puitteiden laatuvaatimusten mukaisesti, jotta ne voidaan tunnistaa ja niitä voidaan tukea;

34. tuo esiin etuja, joita kansainvälinen liikkuvuus tarjoaa sekä oppijille että opettajille ammatillisessa koulutuksessa, ja korostaa tarvetta helpottaa pysyviä liikkuvuusjärjestelmiä vähentämällä nykyisiä liikkuvuuden esteitä; muistuttaa, että ammatilliseen koulutukseen osallistuvat voivat saada tukea Erasmus+ -ohjelmasta, ja korostaa, että tämän ohjelman mukainen tuki olisi räätälöitävä osallistujien sosioekonomisen taustan ja tarpeiden mukaan ottaen huomioon myös elinkustannukset vastaanottavissa jäsenvaltioissa; kehottaa siksi komissiota ja jäsenvaltioita käyttämään Euroopan osaamisen teemavuotta antamaan sysäyksen ammatillisen liikkuvuuden kehyksen lujittamiselle entisestään;

35. korostaa, että teknologiseen kehitykseen liittyy sekä haasteita että mahdollisuuksia, erityisesti tekoälyn ja virtuaalitodellisuuden aloilla, mikä muuttaa ammatillisen koulutuksen alaa myös siltä osin, että koulutusmahdollisuudet ovat entistä helpommin ja edullisemmin useampien yritysten ja työntekijöiden saatavilla; korostaa oppilaitosten ja työnantajien vastuuta valmistaa opiskelijoita, harjoittelijoita ja työntekijöitä tekoälyn läsnäoloon työpaikalla ja kehittää erityisesti kriittisiä ajattelutaitoja tässä yhteydessä; korostaa oppilaitosten ja työnantajien välisen yhteistyön merkitystä, jotta voidaan parantaa digitaalisia taitoja ja tietämystä tekoälyä ja algoritmista hallintaa hyödyntävistä välineistä;

36. suhtautuu myönteisesti aloitteisiin, joilla pyritään lisäämään osallistumista koulutukseen ja oppimiseen, kuten neuvoston suositukseen henkilökohtaisista oppimistileistä ([34]) ja jäsenvaltioiden arvokkaisiin politiikkatoimiin, kuten palkalliseen opintovapaaseen;

37. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

([34]) Neuvoston suositus, annettu 16. kesäkuuta 2022, henkilökohtaisista oppimistileistä, EUVL C 243, 27.6.2022, s. 26.